

Nr 166

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen dels med förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193), dels ock angående godkännande av internationell konvention om fripassagerare; given Stockholms slott den 28 april 1961.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen
dels att antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193),
dels ock att godkänna internationell konvention om fripassagerare av den 10 oktober 1957.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

WILHELM

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändring i utlänningslagen i syfte att möjliggöra Sveriges anslutning till den i Bryssel år 1957 avslutade internationella konventionen om fripassagerare ävensom godkännande av konventionen. Vidare föreslås ändring i samma lag i anledning av Islands planerade tillträde till 1957 års överenskommelse om upphävande av passkontrollen vid de inter-nordiska gränserna. Lagändringarna föreslås träda i kraft, i förstnämnda hänseende den 1 januari 1962 och i övrigt den dag Konungen förordnar.

Förslag

till

Lag**om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193)**

Härigenom förordnas, att 18, 19, 55 och 71 §§ utlänningslagen den 30 april 1954¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

18 §.

Utlänning, som ankommer till riket, må avvisas,

1) om han icke, då så fordras, in- nehar pass och tillstånd att inresa i riket samt, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, jäm- väl tillstånd att inresa dit;	1) om han icke, då så fordras, in- nehar pass och tillstånd att inresa i riket samt, därest han ämnar besöka Danmark, Finland, <i>Island</i> eller Nor- ge, jämväl tillstånd att inresa dit;
2) om han — — — — — upplysningar; eller	2) om han — — — — — upplysningar; eller
3) om han — — — — — att inresa.	3) om han — — — — — att inresa.

19 §.

Utlänning, som ankommer till riket, må ock avvisas,

1) om han kan antagas komma att sakna erforderliga medel för sin vistelse här i riket eller, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, för sin vistelse därstädes även- som för sin hemresa;	1) om han kan antagas komma att sakna erforderliga medel för sin vistelse här i riket eller, därest han ämnar besöka Danmark, Finland, <i>Is- land</i> eller Norge, för sin vistelse där- städes även som för sin hemresa;
2) om han ämnar söka sitt uppe- hälle här i riket eller i Danmark, Finland eller Norge och det skäligen kan antagas att han icke kommer att ärligen försörja sig;	2) om han ämnar söka sitt uppe- hälle här i riket eller i Danmark, Finland, <i>Island</i> eller Norge och det skäligen kan antagas att han icke kommer att ärligen försörja sig;
3) om han — — — — — eller utförsel;	3) om han — — — — — eller utförsel;
4) om han tidigare inom eller utom riket blivit dömd till frihets- straff och det skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Finland eller Norge fort- sätta brottslig verksamhet; eller	4) om han tidigare inom eller utom riket blivit dömd till frihetsstraff och det skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Dan- mark, Finland, <i>Island</i> eller Norge fortsätta brottslig verksamhet; eller
5) om det med hänsyn till hans föregående verksamhet eller eljest skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Fin- land eller Norge bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelse- verksamhet.	5) om det med hänsyn till hans föregående verksamhet eller eljest skäligen kan befaras att han kom- mer att här i riket eller i Danmark, Finland, <i>Island</i> eller Norge bedriva sabotage, spioneri eller olovlig un- derättelseverksamhet.

¹ Senaste lydelse av 18, 19 och 55 §§, se SFS 1957:697.

(Gällande lydelse)

Utlänning må jämväl, på begäran av den centrala utlänningsmyndigheten i Danmark, Finland eller Norge, avvisas i annat fall, om det kan antagas att han eljest begiver sig till det land, som framställt sådan begäran.

Vad i — — — — — eller bosättningstillstånd.

(Föreslagen lydelse)

Utlänning må jämväl, på begäran av den centrala utlänningsmyndigheten i Danmark, Finland, *Island* eller Norge, avvisas i annat fall, om det kan antagas att han eljest begiver sig till det land, som framställt sådan begäran.

55 §.

Utlänning som — — — — — finnes lämpligast.

Vad i första stycket sägs utgör icke hinder för att utlänning, som ankommit till riket från Danmark, Finland eller Norge, i enlighet med överenskommelse, som Konungen träffat med sagda länder, befordras till något av dem.

Vad i första stycket sägs utgör icke hinder för att utlänning, som ankommit till riket från Danmark, Finland, *Island* eller Norge, i enlighet med överenskommelse, som Konungen träffat med sagda länder, befordras till något av dem.

71 §.

Konungen meddelar — — — — — politisk flykting.

Efter avtal med främmande stat om behandling av fripassagerare äger Konungen stadga avvikelser från bestämmelserna i denna lag ävensom meddela de föreskrifter som i övrigt erfordras för tillämpning av avtalet.

Om utlämning — — — — — särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 71 § den 1 januari 1962 och i övrigt den dag Konungen förordnar.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 april 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av konvention om fripassagerare å fartyg, m. m.* samt anför därvid följande.

Vid tionde diplomatiska sjörättskonferensen i Bryssel i september—oktober 1957 antogs en internationell konvention om fripassagerare å fartyg. Konventionen, som avslutades den 10 oktober 1957 och föreligger i fransk och engelsk text, torde jämte svensk översättning få fogas såsom bilaga till statsrådsprotokollet (*Bilaga A*).

Över en inom justitiedepartementet i januari 1958 upprättad promemoria rörande konventionen har efter remiss yttranden avgivits av socialstyrelsen, sjöfartsstyrelsen, statens utlänningskommission, överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Sveriges allmänna sjöfartsförening, Sveriges redareförening och Sveriges fartygsbefälsförening. Överståthållarämbetet har med sitt yttrande ingivit yttrande av polismästaren i Stockholm och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län yttrande av poliskammaren i Göteborg.

Jag anhåller att nu få upptaga frågan om godkännande av konventionen och om den ändring i utlänningslagen som kan påkallas därav. Vid behandlingen av sistnämnda spörsmål avser jag att även upptaga frågan om vissa jämkningar i utlänningslagen, som aktualiserats av att beslut fattats om Islands anslutning till överenskommelsen den 12 juli 1957 mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna.

Inledning. Förekomsten av fripassagerare ombord på fartyg har länge utgjort ett besvärligt problem för sjöfarten. Den belastning detta klientel utgör för rederinäringen blev särskilt betungande i samband med den strängare invandringspolitik, som staterna införde efter första världskriget och som gjorde det svårare än tidigare att landsätta fripassagerare. Efter andra världskriget har svårigheterna ytterligare ökat. En internationell reglering av frågan har därför länge efterlysts, varvid såsom önskvärt framstått dels att söka skapa ett effektivare skydd mot att fripassagerare kommer ombord, dels att ge fartygsbefälhavaren möjlighet att landsätta anträffade fri-

passagerare och dels att ge regler om deras behandling under vistelsen ombord.

På hemställan från bl. a. nordiskt håll togs frågan om en internationell reglering av problemet i början av 1950-talet upp av den internationella sjörättskommittén (Comité maritime international). Vid ett möte i Madrid 1955 utarbetade denna ett utkast till konvention i ämnet. Denna var emellertid begränsad till frågan om fartygsbefälhavares möjlighet att landsätta fripassagerare och därmed sammanhängande spörsmål.

Madridutkastet ligger till grund för den förut nämnda, vid sjörättskonferensen i Bryssel utarbetade *internationella konventionen om fripassagerare av den 10 oktober 1957*. Även denna är begränsad till en reglering av frågan om befälhavares möjlighet att landsätta fripassagerare.

I Brysselkonferensen deltog 32 stater, däribland Sverige, Danmark, Finland och Norge, varjämte 6 stater var företrädade av observatörer. Konventionen undertecknades vid konferensen av Belgien, Brasilien, Frankrike, Grekland, Indien, Israel, Italien, Peru, Portugal, Schweiz, Spanien, Förbundsrepubliken Tyskland och Vatikanstaten. Representanterna för Danmark, Norge och Sverige fann konventionen godtagbar men ansåg att frågan om undertecknande borde anstå till dess konventionen förelagts vederbörande myndigheter i hemlandet. Anmärkas må att det vid konferensen framgick, att av de deltagande staterna bl. a. Amerikas Förenta Stater, Australien, Canada, Nederländerna, Storbritannien, ett par sydamerikanska stater och de till östblocket hörande staterna sannolikt kommer att stanna utanför konventionen såsom varande oförenlig med dessa staters immigrationsbestämmelser.

Norge har sedermera undertecknat konventionen den 30 januari 1961.

Gällande rätt. Om fripassagerare som ankommit till svensk hamn med svenskt eller utländskt fartyg är svensk medborgare, uppkommer icke några problem i de hänseenden om vilka nu är fråga. På grund av sitt svenska medborgarskap är fripassageraren under alla omständigheter berättigad att landsliga och inresa i riket och av allmänna rättsgrundsatser torde följa att han också är skyldig att på befälhavarens anmodan lämna fartyget.

Är fripassageraren utlänning regleras frågan om hans rätt i här berörda avseenden dels av bestämmelser i *utlänningslagen*, som generellt gäller om utlännings inresa i riket och hans rätt att här uppehålla sig, och dels av vissa specialbestämmelser i nämnda lag, som avser det fall att utlänning ankommer till riket med fartyg eller luftfartyg.

Här avsedda generella bestämmelser är upptagna i 18—19 §§ av utlänningslagen. Enligt 18 § må utlänning, som ankommer till riket, *avvisas*,

1) om han icke, då så fordras, innehar pass och tillstånd att inresa i riket samt, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, jämväl tillstånd att inresa dit;

2) om han söker undandraga sig att vid inresan för polismyndighet uppvisa sitt pass och till denna lämna begärda upplysningar; eller

3) om han vid inresan mot bättre vetande lämnar polismyndighet oriktig uppgift rörande förhållande, som kan inverka på hans rätt att inresa.

Enligt 19 § må utlänning avvisas om han kan antagas komma att sakna erforderliga medel för sin vistelse här i riket eller, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, för sin vistelse därstädes ävensom för sin hemresa samt dessutom under vissa andra i lagrummet angivna omständigheter, bl. a. i fall då han gjort sig skyldig till vissa brott.

I praktiken föreligger oftast avvisningsgrund beträffande fripassagerare, och uppkommer fråga att fripassageraren skall inresa i riket meddelas då i princip avvisningsbeslut. Om beslut om avvisning icke meddelas, tillåtes fripassageraren att inresa i riket.

Avvisning skall enligt 20 § första stycket ske vid utlännings ankomst till riket eller omedelbart därefter; beslut om avvisning meddelas av polismyndighet.

Gör utlännningen gällande att han är *politisk flykting* blir särskilda regler tillämpliga. Enligt 20 § andra stycket skall, om polismyndigheten finner skäl till avvisning föreligga men utlännningen påstår att han i det land, från vilket han kommit, löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse eller att han där icke åtnjuter trygghet mot att bli sänd till land, i vilket han löper sådan risk, och påståendet icke är uppenbart oriktigt, ärendet underställas den centrala utlänningsmyndigheten, d. v. s. utlänningskommissionen. Nu berörda förfarande skall enligt tredje stycket också tillämpas bl. a. då polismyndigheten eljest finner det vara tveksamt, om utlänning mot vilken avvisningsanledning förekommer bör avvisas.

Över polismyndighets eller den centrala utlänningsmyndighetens beslut om avvisning må talan föras enligt särskilda regler i 44—49 §§.

Beträffande *verkställighet* av avvisningsbeslut meddelas bestämmelser i 53—60 §§. Huvudregeln, som innehålles i 55 §, är att utlännningen bör befordras till land, varifrån han ankommit hit. Möter hinder mot verkställighet som nu sagts eller föreligger eljest särskilda skäl däremot, må utlännningen befordras till det land som finnes lämpligast. Utlänning som ankommit till riket från Danmark, Finland eller Norge kan oberoende av dessa regler enligt överenskommelse med nämnda länder befordras till något av dem. Enligt 53 § må utlänning ej befordras till land, där han löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse, och ej heller till land, där han icke åtnjuter trygghet mot att bli sänd till land, i vilket han löper sådan risk; denna regel är i 54 § något modifierad bl. a. för fall då utlännningen gjort sig skyldig till synnerligen grov brottslighet.

Beträffande fripassagerare tillämpas emellertid i allmänhet icke nu återgivna bestämmelser utan i stället vissa föreskrifter i 56 § första stycket, vilka avser det fallet, att utlännningen ankommit hit med fartyg eller luftfartyg. I dylikt fall må utlännningen återföras till fartyget eller luftfartyget, om detta omedelbart eller inom den närmaste framtiden skall avgå till utlandet; han må ock sättas ombord på annat fartyg eller luftfartyg med samme innehavare. Vägrar fartygs eller luftfartygs befälhavare att mottaga utlän-

ningen, äger länsstyrelsen enligt 60 § andra stycket förelägga lämpligt vite. Denna speciella form för verkställighet får emellertid enligt 56 § andra stycket icke tillämpas om fartyget eller luftfartyget skall avgå till land, till vilket utlännningen med tillämpning av de förut återgivna reglerna i 53 och 54 §§ ej må befordras, d. v. s. land där han skulle löpa risk att bli utsatt för politisk förföljelse m. m. I dessa fall skall verkställighet ske enligt huvudregeln i 55 §.

Avvisning skall enligt 58 § första stycket så snart det kan ske verkställas av polismyndighet. Ett särskilt förfarande tillämpas om utlännningen gör gällande att han är politisk flykting. Enligt 58 § andra stycket skall, om utlännningen påstår, att han i det land, till vilket han skulle befordras, löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse eller att han där icke åtnjuter trygghet mot att bli sänd till land, i vilket han löper sådan risk, och påståendet icke är uppenbart oriktigt, ärendet underställas den centrala utlänningsmyndigheten; underställning skall dock ej ske, om påståendet enligt det beslut som förekommer till verkställighet redan är prövat. I nu avsedda fall äger utlännningen föra talan över utlänningsmyndighetens beslut enligt särskilda regler i 59 §.

Möter svårighet vid verkställighet eller är det tvivelaktigt huru verkställighet skall ske, skall ärendet enligt 60 § första stycket underställas den centrala utlänningsmyndigheten.

Rörande särskilda *tvångsmedel* stadgas i 35—38 §§. Uppkommer fråga om avvisning eller om verkställighet av sådan åtgärd, äger enligt 35 § första stycket den myndighet som handlägger ärendet förordna att utlännningen skall tagas i förvar eller ställas under uppsikt. Då beslut meddelas om avvisning av utlännning, som hålles i förvar eller står under uppsikt, skall enligt 36 § den myndighet som meddelar beslutet pröva om utlännningen, till dess verkställighet sker, alltjämt skall hållas i förvar eller under uppsikt. För åtgärd varom nu är fråga gäller vissa bestämmelser, bl. a. om längsta tid för åtgärden.

Kostnader i avvisningsärende utläggas som huvudregel av allmänna medel. Enligt 67 § första stycket är utlännningen emellertid skyldig att gälta kostnaden för sin befordran till den ort, dit han sändes genom myndighets försorg. I andra stycket av samma lagrum stadgas, att om i fall som avses i 56 § utlännning återföres till fartyg eller luftfartyg med vilket han hit ankommit eller sättes ombord på annat fartyg eller luftfartyg enligt vad där sägs, dess innehavare är skyldig att utan ersättning av statsverket föra utlännningen ur riket. Denna bestämmelse är av praktisk betydelse beträffande just fripassagerare.

Därest fripassageraren skulle utan tillstånd av polismyndigheten lämna fartyget under dess uppehåll i svensk hamn och olovligen inresa i riket, är fartygets innehavare enligt 67 § tredje stycket skyldig att svara för de kostnader, som åsamkas det allmänna för utlännningens uppehälle här i riket under de närmaste tre månaderna och för hans befordran ur riket; enligt fjärde stycket är i fråga om fartyg, som har utländsk innehavare, befälha-

varen och den som anlåtats för inklarering av fartyget pliktiga att, om det ej är uppenbart obilligt, på innehavarens vägnar svara för nyssnämnda kostnader.

Konventionen. Konventionens huvudsyfte är att reglera fartygsbefälhavarens möjlighet att landsätta fripassagerare. Huvudprincipen är att befälhavare å fartyg, som är registrerat i fördragsslutande stat eller seglar under sådan stats flagga, skall äga avlämna fripassagerare i första lämpliga hamn i fördragsslutande stat, samt att denna stat skall äga återsända fripassageraren till hans hemland eller, om det ej kan ske, till någon av vissa andra närmare angivna stater. Vidare ges regler om kostnaderna för fripassagerarens underhåll och återsändande. Däremot har, såsom förut antytts, i konventionen icke upptagits några regler till förhindrande av att fripassagerare tar sig ombord å fartyg eller några straffrättsliga regler avseende fripassagerare. Likaledes saknas regler om behandlingen ombord av fripassagerare.

Artikel 1 innehåller definitioner av begreppet »fripassagerare» och några andra i konventionen förekommande uttryck. Med »fripassagerare» förstås person som i en hamn eller å plats i närheten av en hamn gömmer sig ombord på ett fartyg utan samtycke av redaren eller befälhavaren eller annan, som är ansvarig för fartyget, och som befinner sig ombord efter det att fartyget lämnat hamnen eller platsen. »Inskeppningshamn» avser den hamn eller plats i närheten av en hamn där fripassagerare går ombord på det fartyg, å vilket han anträffas. »Utskeppningshamn» avser den hamn där fripassagerare enligt bestämmelserna i konventionen avlämnas till behörig myndighet.

Enligt *artikel 2* äger befälhavaren avlämna fripassageraren till behörig myndighet i den första hamn i fördragsslutande stat, som fartyget anlöper efter det att fripassageraren anträffats och i vilken fripassageraren, enligt vad befälhavaren finner, kommer att behandlas i överensstämmelse med bestämmelserna i konventionen (punkt 1). Staten i fråga är skyldig att mottaga fripassageraren; dock icke, om det föreligger ett tidigare för fripassageraren personligen meddelat utvisningsbeslut eller inreseförbud (punkt 3). Befälhavaren skall lämna den myndighet, till vilken fripassageraren avlämnas, alla för honom kända uppgifter om fripassageraren (punkt 2).

Artikel 3 innehåller regler om att den myndighet i utskeppningshamnen, till vilken fripassageraren avlämnas, äger att sända denne åter till andra, närmare angivna stater. De stater, till vilka fripassageraren kan återsändas, utgör — i den ordning i vilken de ifrågakommer för återsändande — den stat där fripassageraren är medborgare (punkt 1), den stat där fripassagerarens inskeppningshamn är belägen (punkt 2), den stat, där den hamn som fartyget sist anlöpte innan fripassageraren anträffades, är belägen (punkt 3) samt den fördragsslutande stat, under vars flagga det fartyg, å vilket fripassageraren anträffades, seglade (punkt 4). Stat, till vilken fri-

passageraren återsändes enligt artikeln, är jämlikt sista stycket skyldig att mottaga denne.

I *artikel 4* regleras frågan vem som skall bära kostnaderna för fripassagerarens underhåll i utskeppningshamnen och för hans återsändande till annan stat. Innebörden av reglerna är att kostnaderna skall åvila redaren med den begränsningen, att i fall då fripassageraren sändes till annan stat än sådan fördragsslutande stat, vars medborgare fripassageraren är, redaren icke är skyldig att svara för underhållskostnaderna för längre tid än tre månader, räknat från det att fripassageraren avlämnats till behörig myndighet. Om fripassageraren återsändes till fördragsslutande stat vars medborgare han är, är det redaren jämlikt första stycket obetaget att göra gällande den regressrätt som han kan äga mot staten i fråga för kostnaderna. Av artikelns sista stycke framgår att den stat, där utskeppningshamnen är belägen, utan hinder av konventionen äger kräva att redaren ställer säkerhet för sina ekonomiska förpliktelser i avseende å fripassageraren.

Artikel 5 punkt 1 innebär att konventionen icke rubbar de befogenheter som befälhavare eller vederbörande myndighet i utskeppningshamnen äger på andra grunder. Punkt 2 innehåller en regel om skyldighet för fartygsbefälhavaren och nämnda myndighet att ta hänsyn till de skäl som fripassageraren må åberopa till stöd för att han icke skall utskeppas i eller återsändas till hamn eller stat som avses i konventionen. Enligt punkt 3 berör konventionen icke fördragsslutande stats rätt eller skyldighet att bevilja politisk asyl.

Artiklarna 6—12 innehåller regler om undertecknande (artikel 6), ratifikation (artikel 7), ikraftträdande (artikel 8), anslutning till konventionen av stat som icke deltog i Brysselkonferensen (artikel 9), uppsägning (artikel 10), konventionens giltighet beträffande områden för vars internationella förbindelser fördragsslutande stat svarar (artikel 11) och ändring av konventionen (artikel 12). Beträffande det närmare innehållet i dessa artiklar må här endast anmärkas att konventionen träder i kraft sex månader efter det att den ratificerats av minst 10 stater (artikel 8 punkt 1).

Remissyttrandena. Vid remissbehandlingen av den förut omnämnda promemorian rörande konventionen har allmänt vitsordats, att fripassagerarna utgör ett allvarligt problem för sjöfarten, och flertalet remissinstanser har tillstyrkt, att Sverige ansluter sig till konventionen.

För svensk anslutning till konventionen uttalar sig *sjöfartsstyrelsen*, *överståthållarämbetet*, *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, *Sveriges allmänna sjöfartsförening* (styrelsens majoritet), *Sveriges redareförening* och *Sveriges fartygsbefälsförening*.

Några remissinstanser gör allmänna uttalanden om värdet av konventionen.

Sjöfartsstyrelsen anför, att konventionen i sin begränsning är väl förenlig med principerna för den svenska utlänningskontrollen. Svensk anslut-

ning till konventionen bör ske under förutsättning att denna biträdes även av övriga nordiska länder.

Överståthållarämbetet uttalar, att fripassagerarproblemet i konventionen lösts på ett tillfredsställande sätt ur humanitär synpunkt samtidigt som redarnas intresse av att snarast få ilandsätta fripassagerare blivit tillgodosett. Risken för att fripassagerare blir kvar i landet synes vara störst om de avlämnats här från svenskt fartyg. I sådant fall saknas nämligen den eljest föreliggande möjligheten att i sista hand återsända fripassagerarna till fartygets flaggstat. I den mån fripassagerarna är politiska flyktingar torde de emellertid redan vid nu rådande ordning tillåtas att landstiga här. Det kan också förväntas att svenska redare, efter en svensk anslutning till konventionen, kommer att — icke minst med hänsyn till den betalnings-skyldighet som skall åligga redarna för fripassagerares underhåll och återsändande — ägna stor uppmärksamhet åt möjligheterna att förhindra obehöriga att komma ombord. De olägenheter i fråga om en ökning av antalet hit inkomna fripassagerare som kan följa av anslutning till konventionen kan enligt ämbetets mening antagas icke bli mer betydande än att de uppväges av fördelarna med konventionen, främst i humanitärt avseende.

Sveriges allmänna sjöfartsförening (styrelsemajoriteten) framhåller, att de fördelar som enligt konventionen tillkommer redarna ter sig föga betydelsefulla för rederinäringen, men att, å andra sidan, konventionsreglerna icke kommer att medföra större nackdelar eller kostnader för svenska intressen. Genom att biträda konventionen skulle Sverige kunna medverka till ett fortsatt internationellt arbete rörande fripassagerarfrågan.

Sveriges redareförening ger uttryck åt den uppfattningen att konventionen icke på ett tillfredsställande sätt löser hithörande problem. Sålunda är, enligt föreningens mening, sjöfartsnäringens intressen tillgodosedda endast i begränsad omfattning. Utsikterna att nå en internationell anslutning till konventionen är också små. Den internationella skeppsredarefederationen (International Shipping Federation) har emellertid på sin årskonferens i juni 1958 uttalat sig för att de nationella redareföreningarna skulle, var i sitt land, verka för en ratificering av konventionen, och föreningen har därför ansett sig böra förordna att Sverige ansluter sig till denna. En förutsättning härför bör dock vara, att Sverige — lämpligen i samarbete med övriga nordiska länder — kommer att verka för att konventionen snarast möjligt revideras.

Sveriges fartygsbefälsförening framhåller, att de olägenheter som smygpassagerarna under de senaste decennierna vållat såväl de ombordanställda som rederierna varit av betydande omfattning och att det därför är angeläget att en ändring kommer till stånd. Även ur humanitär synpunkt är det enligt föreningens mening påkallat att internationella regler antages som förhindrar att smygpassagerare kan tvingas till kanske årslång internering ombord. Föreningen anmärker emellertid att redarnas i första stycket av artikel 4 omnämnda regressrätt gentemot den fördragsslutande stat, vars medborgare smygpassageraren är, för förskjutna kostnader för underhåll

och återsändande av smygpassageraren till den staten i åtskilliga fall torde vara tämligen fiktiv. Enligt föreningens mening borde rätteligen smygpassagerarens hemland omedelbart svara för dessa kostnader.

En negativ inställning till svensk anslutning till konventionen intar *socialstyrelsen*, *statens utlänningskommission* och *Sveriges allmänna sjöfartsförening* (styrelsens minoritet).

Socialstyrelsen anför, att den omständigheten att konventionen icke kommer att omfattas av flera av de största sjöfartsnationerna sannolikt kommer att få till följd, att de fördragsslutande staterna får mottaga en större del av fripassagerarklientelet än vad som eljest skulle ha varit fallet. Särskilt för Sveriges del föreligger, såvitt styrelsen kan bedöma, avsevärda risker för en dylik merbelastning, beroende på att en stor del av det svenska handelsstonnaget seglar enbart på främmande hamnar och att Sverige mångstädes torde betraktas som ett land som är välvilligt inställt till flyktingar. Styrelsen har funnit att fripassagerarna kan hänföras i huvudsak till endera av två grupper. Den ena gruppen utgöres av personer som av politiska skäl lämnat sin uppehållsort och den andra gruppen av personer som av andra skäl — varibland man har att räkna med kriminalitet, eftersatta förplikelser av offentligrättslig eller civilrättslig natur, etc. — söker sig bort från hemlandet. Det kan enligt styrelsens mening med skäl ifrågasättas om Sverige genom att biträda konventionen bör öka sin hjälpverksamhet beträffande flyktinggruppen så länge de ledande sjöfartsnationerna icke lämna sin medverkan. Fripassagerarna tillhörande den andra gruppen är i allmänhet att anse som mindre önskvärda. Anledning att vidtaga åtgärder som medför risk för att ett ökat antal sådana individer inkommer i landet eller stannar här finns det enligt styrelsens mening icke.

Statens utlänningskommission uttalar, att kommissionen under sin handläggning av utlänningsärenden gång efter annan kommer i kontakt med fripassagerarnas svåra förhållanden och det problem fripassagerarna utgör såväl för rederinäringen som för immigrationsmyndigheterna. Det är enligt kommissionens mening synnerligen angeläget att få till stånd en internationell lösning av frågan om fripassagerare och deras behandling. Kommissionen är medveten om de stora svårigheter som är förknippade därmed. Den föreliggande konventionens utformning är emellertid sådan att den synbarligen icke kunnat biträdas av flertalet av de stora sjöfartsnationerna, och även från svensk sida ger konventionen, enligt kommissionens mening, anledning till sådana erinringar att det torde vara svårt för Sverige att ansluta sig. Konventionen innehåller icke några bestämmelser om fripassagerares behandling ombord på fartyg och ej heller om vilka åtgärder fartygsbefälhavare bör vidtaga för att hindra fripassagerare att komma ombord. Genom att biträda konventionen skulle Sverige vidare frångå sig möjligheten att jämlikt inresebestämmelserna i utlänningslagstiftningen hindra icke önskvärda utlämningar att inresa i det nordiska passkontrollområdet. Speciella svårigheter föreligger även med hänsyn till

det klientel som det här i allmänhet rör sig om. Långvariga undersökningar kan stundom krävas för att fastställa fripassagerarens medborgarskap, om det ens låter sig göra. Hans befordran till hemlandet eller annorstädes medför dessutom dryga kostnader. Visserligen skulle redaren enligt konventionen vara ersättningskyldig för utlänningens uppehälle under hans vistelse i landet och för hans befordran till den stat vars medborgare han är. De kostnader som uppstår för att utreda utlänningens identitet och vart han skall sändas torde emellertid komma att bli en statlig angelägenhet. Staten skall likaså svara för kostnaderna i de fall utlänningen skickas till annan stat än den vars medborgare han är och hans vidarebefordran icke kan ske inom tre månader från mottagandet. Detta synes icke vara motiverat då anledningen till kostnaderna i de flesta fall ytterst är bristande uppsikt under vederbörande fartygs uppehåll i hamn. Mot samtliga fyra i artikel 3 upptagna alternativa lösningar till frågan om vart utlänningen skall kunna sändas kan den invändningen riktas, att de synes ha tillkommit utan hänsynstagande till det förhållandet att det ofta är fråga om flyktingar vilka som fripassagerare medföljer fartygen undan politisk förföljelse. Tillämpningen av alternativen kan, när det gäller denna kategori fripassagerare, komma att mycket starkt influeras av den olika innebörd som de skilda staterna ger åt begreppet flykting. För Sveriges del gäller sålunda i jämförelse med många av de västeuropeiska staterna mycket liberalare regler i fråga om bedömningen av de skäl som åberopas för flyktingskap. Detta i förening med den uttryckliga bestämmelsen i svensk utlänningslagstiftning, att en flykting icke får skickas till land varifrån han flytt eller till land, från vilket han riskerar att bli sänd till det land varifrån han flytt, gör att Sverige kan försättas i en mindre gynnsam situation vid tillämpningen av de olika alternativen. Det har exempelvis under efterkrigsåren ofta förekommit, att befälhavare å fartyg, vilka angjort hamnar bakom den s. k. järnridån, försökt att vid passerandet av Sverige göra sig kvitt medföljande fripassagerare som smugit sig ombord i något av järnridåländerna. Skulle Sverige enligt konventionen vara förpliktat att mottaga sådana fripassagerare, riskerar man, med hänsyn till den svenska asylrättspolitik, att intet av de fyra alternativen skulle kunna tillämpas från svensk sida. — Kommissionen har slutligen den uppfattningen att problemet med fripassagerare är mindre nu än det var åren närmast efter senaste krigsslutet. En bidragande orsak härtill torde vara att fartygsbefälhavarna, med vetskap om de svårigheter som det innebär att ha fripassagerare ombord, skärpt bevakningen av fartygen i hamnarna. Med hänsyn till att befälhavare enligt konventionen i princip får rätt att landsätta en fripassagerare i närmaste hamn, tillhörig konventionsstat, är det emellertid fara värt att efter en anslutning till konventionen bevakningen av fartygen kan bli mindre effektiv än hittills.

Inom utlänningskommissionen föreligger icke några samlade uppgifter rörande den omfattning i vilken fripassagerare ankommer till riket. *Överståthållarämbetet* har emellertid upplyst att under åren 1951—1958 till

passkontrollen i Stockholm anmäls omkring 15 fripassagerare eller i medeltal omkring två fripassagerare om året. Antalet till Göteborg inkomna fripassagerare har, enligt vad *polis-kammaren i Göteborg* uppgivit, minskats betydligt under de senaste åren. År 1947 ankom 81 fripassagerare, av vilka flertalet erhöll asylrätt på grund av politiskt flyktingskap, men 1957 var antalet inkomna fripassagerare endast sju och av dem blev sex avvisade från riket medan den sjunde fick stanna här såsom politisk flykting.

Departementschefen. Det råder icke tvivel om att fripassagerarfrågan är ett allvarligt problem inom sjöfarten. Den åtstramning av invandringspolitiken som under de senaste decennierna ägt rum i många länder har medfört ökade svårigheter för fartygsbefälhavarna att sätta i land sådana personer, som söker ta sig från ett land till ett annat såsom fripassagerare på fartyg; lagstiftningen i de olika länderna är i allmänhet så utformad, att fripassagerare avvisas och, om de landstiger, återföres till fartyget. Närvaron av fripassagerare ombord på ett fartyg kan medföra betydande olägenheter, särskilt som det ej sällan rör sig om personer som på grund av kriminalitet eller annan asocialitet söker sig en ny uppehållsort. Det måste anses synnerligen angeläget att en internationell reglering av fripassagerarfrågan kommer till stånd.

En möjlighet till sådan reglering har öppnats genom den konvention om fripassagerare som nu föreligger. Såsom framgår av den föregående redogörelsen tar konventionen emellertid ej sikte på åtgärder, som avser att hindra obehöriga från att ta sig ombord på fartyg, och den ger inga regler om hur fripassageraren skall behandlas under färden. Konventionen reglerar endast frågan om möjligheterna att sätta en fripassagerare i land från det fartyg, på vilket han smugit sig ombord, och att vidarevända honom till hans hemland eller annat land. Härom stadgas i konventionen, att befälhavare å fartyg, som är registrerat i fördragsslutande stat eller seglar under sådan stats flagga, äger avlämna fripassagerare i första lämpliga hamn i fördragsslutande stat som fartyget anlöper efter det att fripassageraren anträffats. Denna stat äger vidarebefordra fripassageraren till annan stat enligt grunder som närmare anges i konventionen. Fartygets redare skall i princip vara skyldig att stå för kostnaderna för fripassagerarens underhåll efter avlämnandet och för återsändandet.

Konventionen har sålunda fått en ganska begränsad räckvidd. Det finns också, enligt vad som upplysts, anledning att antaga, att flera av de stora sjöfartsnationer icke kommer att ansluta sig till konventionen. Med hänsyn härtill kan det måhända ifrågasättas, om konventionen i någon större grad kommer att avhjälpa de olägenheter som fripassagerarna medför för sjöfarten. Vid remissbehandlingen av departementspromemorian i ämnet har man emellertid från flera håll betonat konventionens värde ur sociala och humanitära synpunkter.

De invändningar mot svensk anslutning till konventionen som framkommit hänför sig främst till de olägenheter som en sådan kan antagas föra

med sig för den svenska utlänningskontrollen. Det har sålunda, med hänsyn till att flera av de större sjöfartsnationerna lär komma att stanna utanför konventionen, framhållits att antalet fripassagerare som enligt konventionens regler avlämnas här i landet sannolikt kommer att bli högre än vad som skulle ha blivit fallet vid en mer allmän internationell anslutning till konventionen. Det är ofrånkomligt — har det vidare påpekats — att många av dem icke kommer att kunna sändas åter till annan stat, antingen därför att de är politiska flyktingar eller statslösa eller därför att deras medborgarskap icke kan utrönas.

Med anledning av dessa invändningar må framhållas, att konventionen innehåller stadgande, att minst tio stater skall ha anslutit sig till konventionen, innan denna träder i kraft. Även om vissa stora sjöfartsnationer stannar utanför konventionen, synes det ej vara anledning befara, att de väntade olägenheterna med hänsyn till utlänningskontrollen skall komma att väga över de fördelar som är förenade med en anslutning till konventionen. I den mån fripassagerarna utgör politiska flyktingar står det för övrigt i överensstämmelse med riktlinjerna för den svenska utlänningspolitiken att en fristad skall kunna beredas dem här i landet.

Eftersom de nordiska staterna numera bildar ett gemensamt passkontrollområde med lika regler för kontroll av utlänningsares inresa och utresa, är det för Sveriges ståndpunktstagande till konventionen av betydelse, vilken ställning de övriga nordiska länderna intar. Vid samråd som ägt rum mellan representanter för de nordiska ländernas regeringar har det visat sig, att man i Danmark och Norge önskar ansluta sig till konventionen, medan man från finsk sida visat en mera tveksam hållning men förklarat sig icke ha någon erinran mot att övriga nordiska stater biträder konventionen. Även om fullständig nordisk anslutning ej kan påräknas, anser jag att den positiva inställningen till konventionen från dansk och norsk sida är ett starkt skäl för att Sverige ansluter sig till konventionen.

På grund av det anförda vill jag förorda, att fripassagerarkonventionen biträdes av Sverige.

Jag övergår härnäst till frågan om den lagstiftning som erfordras beträffande fripassagerarfrågan och som är påkallad vid svensk anslutning till konventionen.

Till en början må framhållas att tillämpning av konventionen icke torde bli aktuell i fall då fripassagerare som ankommer till riket, vare sig det sker med svenskt eller utländskt fartyg, är svensk medborgare; på grund av sitt svenska medborgarskap är nämligen denne under alla omständigheter berättigad att inresa i riket, och av allmänna rättsgrundsatser torde också följa att han på befälhavarens anmodan är skyldig att lämna fartyget.

Är fripassageraren utlänningsregleras för närvarande hans rätt att inresa i riket av de bestämmelser i utlänningslagen, som i allmänhet är tillämpliga i fråga om utlännings inresa, samt av vissa specialbestämmelser i samma lag som rör det fallet att utlännings ankommer till riket med far-

tyg eller luftfartyg. Enligt 18—19 §§ utlänningslagen kan icke önskvärda utläningar vid ankomsten till riket på särskilt angivna grunder avvisas; avvisning skall enligt 55 § i regel verkställas på det sättet att vederbörande befordras till det land varifrån han ankommit. Beträffande fripassagerare föreligger i allmänhet avvisningsskäl, t. ex. att han saknar pass eller är kriminellt eller socialt belastad, och beslut om avvisning meddelas då i vanlig ordning. Verkställighet sker emellertid i allmänhet icke enligt den angivna huvudregeln utan enligt en särskild bestämmelse i 56 § första stycket, som avser fall då utläning ankommit hit med fartyg eller luftfartyg. I normala fall innebär denna bestämmelse att fripassageraren återföres till fartyget. Enligt 56 § andra stycket gäller bestämmelsen dock icke om fartyget skall avgå till land, där flyktingen löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse m. m.

Konventionen medför förpliktelse för Sverige att i fall, då det fartyg med vilket fripassageraren ankommer är registrerat i konventionsstat eller seglar under sådan stats flagga, icke tillämpa de berörda specialbestämmelserna i 56 § utan i stället de regler om återsändande som upptagits i artikel 3 i konventionen.

Lämpligast synes vara att de särskilda bestämmelser som sålunda skall gälla i förhållande till konventionsstater får meddelas av Kungl. Maj:t. Erforderlig fullmakt för Kungl. Maj:t att utfärda sådana bestämmelser torde böra upptagas i 56 § såsom tredje stycke.

I samband med utfärdandet av dylika regler bör även upptagas föreskrift om skyldighet för befälhavare att avlämna sådan rapport med för honom kända uppgifter om fripassagerarens medborgarskap m. m., som avses i artikel 2 punkt 2 i konventionen.

Konventionen innehåller såsom förut nämnts även bestämmelser om skyldighet för redaren att svara för kostnaderna för fripassagerarens underhåll efter avlämnandet och för återsändandet. Även i detta hänseende torde Kungl. Maj:t få meddela erforderliga föreskrifter.

Rörande behandling av ärende om avvisning av fripassagerare bör i övrigt tillämpas utlänningslagens regler. Framför allt märkes att vissa bestämmelser i 53, 54 och 58 §§ om skydd för politisk flykting skall vara tillämpliga. Anmärkas må att konventionen i artikel 5 punkt 2 ålägger konventionsstat att vid prövning av fråga om återsändande av fripassagerare helt allmänt taga hänsyn till de skäl som fripassageraren må åberopa till stöd för att han icke skall återsändas till hamn eller stat som avses i konventionen. Hos oss tar man emellertid i avvisningsärende städse hänsyn till samtliga omständigheter, och någon uttrycklig föreskrift i berörda hänseende beträffande just fripassagerare torde icke vara erforderlig.

Till de regler i utlänningslagen som enligt det anförda är tillämpliga vid sidan av de av konventionen föranledda föreskrifterna hör vidare ett stadgande i 60 § att om svårighet möter vid verkställighet eller det är tveklaktigt huru verkställighet skall ske, ärendet skall underställas den centrala utlänningsmyndigheten, d. v. s. utlänningskommissionen. Det får förutsättas

att dylikt underställande blir regel då det gäller avvisning av fripassagerare. Tillämpliga är vidare reglerna i 35—38 §§ om särskilda tvångsåtgärder. Vid behov skall sålunda fripassagerare som skall återsändas enligt konventionens bestämmelser tagas i förvar eller ställas under uppsikt enligt de närmare föreskrifterna i berörda lagrum.

Utan uttryckligt stadgande torde vara klart att fripassagerare, i fall då vederbörande svenska myndighet enligt de anförda reglerna är beredd att mottaga honom, är skyldig att på befälhavarens anmodan lämna fartyget.

Vad hittills anförts har avsett frågan om avlämning av fripassagerare i hamn i Sverige. Konventionen innebär även att befälhavare på svenskt fartyg i vissa fall skall äga att avlämna fripassagerare i hamn i annan konventionsstat. I överensstämmelse med vad nyss anförts får, i fall då myndighet i den främmande staten enligt konventionen förklarar sig beredd att mottaga fripassageraren, befälhavaren anses i princip äga påfordra att fripassageraren lämnar fartyget. Enligt allmänna rättsgrundsatser lär dock denna befogenhet ej kunna utövas, då särskilda skäl talar däremot, såsom att fripassageraren i den stat varom fråga är skulle riskera att bli utsatt för politisk förföljelse eller lida nöd. Ett allmänt stadgande i denna riktning har upptagits i artikel 5 punkt 2. Att reglera denna fråga i lag synes icke vara erforderligt.

Enligt vad förut anförts träder konventionen i kraft först efter det att tio stater ratificerat den, och tidpunkten för ikraftträdandet är därför för närvarande oviss. Den föreslagna lagändringen kan dock träda i kraft oberoende av konventionen. Jag föreslår, att den får träda i kraft den 1 januari 1962.

Som jag berört inledningvis har även i annat sammanhang aktualiserats vissa ändringar i utlänningslagen. Sedan Nordiska rådet vid sin åttonde session i Reykjavik 1960 i en rekommendation (nr 3) uttalat sig för Islands anslutning till överenskommelsen den 12 juli 1957 om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna, har nämligen Islands regering beslutat vidtaga åtgärder för att få till stånd en sådan anslutning. Övriga nordiska länder har ställt sig positiva till Islands anslutning till passkontrollöverenskommelsen.

I samband med att nyssnämnda överenskommelse blev gällande genomfördes vissa därav föranledda ändringar i utlänningslagen. Sålunda skärptes avvisningsreglerna i 18 och 19 §§ så att utlämning kunde avvisas i Sverige även om skälet härför endast hänförde sig till hans förhållande till Danmark, Finland eller Norge. Vidare infördes i 55 § ett stadgande att eljest gällande regler om verkställighet av avvisningsbeslut icke utgör hinder för att utlämning, som ankommit från Danmark, Finland eller Norge, enligt överenskommelse med dessa länder befordras till något av dem. Då Island blir part i passkontrollöverenskommelsen bör nu berörda bestämmelser givetvis även omfattas av Island. Jag föreslår därför att 18, 19 och 55 §§ ändras i enlighet härmed.

Innan passkontrollöverenskommelsen kan träda i tillämpning såvitt avser Island krävs ytterligare överläggningar mellan utlänningsmyndigheterna i de

nordiska länderna, varjämte åtskilliga administrativa åtgärder måste vidtagas. Det är därför icke möjligt att nu ange någon bestämd dag, då överenskommelsen kan bli gällande i förhållande till Island. Med hänsyn härtill torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om ikraftträdandet av ändringarna i 18, 19 och 55 §§ utlänningslagen.

I enlighet med vad nu anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193).

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga (*Bilaga B*) till detta protokoll utvisar, måtte för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av detta protokoll.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Birgitta Liljefors

Bilaga A

**Convention Internationale
sur les passagers clandestins**

Les Hautes Parties Contractantes,
Ayant reconnu qu'il était désirable de fixer par un accord certaines règles uniformes relatives aux passagers clandestins, ont décidé de conclure une Convention à cet effet et ont, dans ce but, convenu de ce qui suit:

Article 1.

Dans la présente Convention, les expressions suivantes auront le sens précis indiqué ci-dessous:

«Passager clandestin» signifie une personne qui, en un port quelconque ou en un lieu en sa proximité, se dissimule dans un navire sans le consentement du propriétaire du navire ou du capitaine ou de toute autre personne ayant la responsabilité du navire et qui est à bord après que le navire a quitté ce port ou lieu.

«Port d'embarquement» signifie le port ou lieu en sa proximité où un passager clandestin monte à bord du navire dans lequel il est découvert.

«Port de débarquement» signifie le port dans lequel le passager clandestin est remis à l'autorité compétente conformément aux stipulations de la présente Convention.

«Autorité compétente» signifie la personne ou service au port de débarquement, autorisé par le Gouvernement de l'Etat dans lequel ce port est situé, à recevoir et traiter les passagers clandestins conformément aux stipulations de la présente Convention.

«Propriétaire» inclut tout affréteur en coque nue de navire.

Article 2.

(1) Si au cours d'un voyage d'un navire immatriculé dans un Etat

**International Convention
relating to stowaways**

The High Contracting Parties,
Having recognized the desirability of determining by agreement certain uniform rules relating to stowaways, have decided to conclude a Convention for this purpose, and thereto have agreed as follows:

Article 1.

In this Convention the following expressions shall have the meanings specified hereunder:

“Stowaway” means a person who, at any port or place in the vicinity thereof, secretes himself in a ship without the consent of the shipowner or the Master or any other person in charge of the ship and who is on board after the ship has left that port or place.

“Port of Embarkation” means the port or place in the vicinity thereof at which a stowaway boards the ship on which he is found.

“Port of Disembarkation” means the port at which the stowaway is delivered to the appropriate authority in accordance with the provisions of this Convention.

“Appropriate authority” means the body or person at the port of disembarkation authorized by the Government of the State in which that port is situated to receive and deal with stowaways in accordance with the provisions of this Convention.

“Owner” includes any charterer to whom the ship is demised.

Article 2.

(1) If on any voyage of a ship registered in or bearing the flag of a

(Översättning)

**Internationell konvention
om fripassagerare**

De höga fördragsslutande parterna, vilka funnit det önskvärt att genom avtal fastställa vissa enhetliga regler om fripassagerare, hava beslutat att ingå en konvention för ändamålet och hava i detta syfte överenskommit som följer:

Artikel 1

I denna konvention användas följande uttryck i nedan angiven betydelse:

»Fripassagerare» avser person som i en hamn eller å plats i närheten av en hamn gömmer sig ombord på ett fartyg utan samtycke av redaren eller befälhavaren eller annan, som är ansvarig för fartyget, och som befinner sig ombord efter det att fartyget lämnat hamnen eller platsen.

»Inskeppningshamn» avser den hamn eller plats i närheten av en hamn där fripassagerare går ombord på det fartyg, å vilket han anträffas.

»Utskeppningshamn» avser den hamn där fripassagerare jämlikt bestämmelserna i denna konvention avlämnas till behörig myndighet.

»Behörig myndighet» avser sådant organ eller sådan person i utskeppningshamnen som av regeringen i den stat, där utskeppningshamnen är belägen, har bemyndigats att jämlikt bestämmelserna i denna konvention mottaga och vidare förfara med fripassagerare.

»Redare» omfattar jämväl befraktare till vilken fartyget uthyrts.

Artikel 2

1. Anträffas fripassagerare, i hamn eller till sjöss, under resa med fartyg

contractant, ou portant le pavillon d'un tel Etat, un passager clandestin est découvert dans un port ou en mer, le capitaine du navire peut, sous réserve des dispositions du paragraphe 3, livrer le passager clandestin à l'autorité compétente du premier port d'un Etat contractant où le navire fait escale après la découverte du passager clandestin, et dans lequel il estime que ce passager sera traité conformément aux dispositions de la présente Convention.

(2) Lors de la livraison du passager clandestin à l'autorité compétente, le capitaine du navire devra remettre à cette autorité une déclaration signée contenant toute information en sa possession concernant ce passager clandestin et notamment sur sa, ou ses nationalités, son port d'embarquement, la date, l'heure et la position géographique du navire lorsque le passager clandestin a été découvert, ainsi que mention du port de départ du navire et des ports d'escales subséquents avec les dates d'arrivées et de départs.

(3) Sauf si un passager clandestin est sous le coup d'une mesure antérieure individuelle d'expulsion ou de refoulement, l'autorité compétente de tout port d'un Etat Contractant devra recevoir tout passager clandestin qui lui est livré conformément aux précédentes dispositions de cet article et devra agir à son égard conformément aux dispositions de la présente Convention.

Article 3.

Lorsqu'un passager clandestin est remis à l'autorité compétente au port de débarquement:

(1) Cette autorité peut le renvoyer à tout Etat dont elle estime à la fois qu'il est un national et que cet Etat le reconnaît comme tel.

(2) Mais lorsque l'Etat ou, les Etats dont l'autorité compétente estime que le passager clandestin est un national, refuse ou, refusent d'accepter son renvoi, ou, lorsque l'autorité compétente considère que le pas-

Contracting State a stowaway is found in a port or at sea, the Master of the ship may, subject to the provisions of paragraph 3, deliver the stowaway to the appropriate authority at the first port in a Contracting State at which the ship calls after the stowaway is found, and at which he considers that the stowaway will be dealt with in accordance with the provisions of this Convention.

(2) Upon delivery of the stowaway to the appropriate authority, the Master of the ship shall give to that authority a signed statement containing all information in his possession relating to that stowaway including his nationality or nationalities, his port of embarkation and the date, time and geographical position of the ship when the stowaway was found, as well as the port of departure of the ship and the subsequent ports of call with dates of arrival and departure.

(3) Unless the stowaway is under a previous individual order of deportation or prohibition from entry, the appropriate authority of a Contracting State shall receive any stowaway delivered to it in accordance with the foregoing provisions of this Article and deal with him in accordance with the provisions of this Convention.

Article 3.

When a stowaway is delivered to the appropriate authority at the port of disembarkation:

(1) This authority may return him to any State of which it considers that he is a national and is admitted as such by that State.

(2) When, however, the State or States of which the appropriate authority consider the stowaway to be a national refuses or refuse to accept his return, or when the appropriate authority is satisfied that the stowa-

som är registrerat i fördragsslutande stat eller seglar under sådan stats flagga, äger fartygets befälhavare, med förbehåll för bestämmelserna i punkt 3 nedan, avlämna fripassageraren till behörig myndighet i den första hamn i fördragsslutande stat, som fartyget anlöper efter det att fripassageraren anträffats och i vilken fripassageraren, enligt vad befälhavaren finner, kommer att behandlas i överensstämmelse med bestämmelserna i denna konvention.

2. När fripassageraren avlämnas till behörig myndighet, åligger det fartygets befälhavare att till myndigheten överlämna en skriftlig, av befälhavaren undertecknad rapport innehållande alla för befälhavaren kända uppgifter om fripassageraren, särskilt om hans medborgarskap och inskeppningshamn samt om dag, klockslag och fartygets position då fripassageraren anträffades ävensom om fartygets avgångshamn och de hamnar som fartyget därefter anlöpt jämte dagarna för dess ankomst och avgång.

3. Det åligger behörig myndighet i fördragsslutande stats hamn att mottaga fripassagerare, som jämlikt föregående bestämmelser i denna artikel avlämnas till myndigheten, och att med honom förfara i enlighet med bestämmelserna i denna konvention, med mindre det föreligger ett tidigare för fripassageraren personligen meddelat utvisningsbeslut eller inreseförbud.

Artikel 3

När fripassagerare avlämnas till behörig myndighet i utskeppningshamnen, gäller följande.

1. Myndigheten äger återsända fripassageraren till den stat, i vilken enligt vad myndigheten finner denne är medborgare och erkännes som sådan.

2. Om den stat eller de stater, i vilken eller vilka fripassageraren enligt vad myndigheten finner är medborgare, vägrar eller vägra att mottaga honom eller om fripassageraren enligt vad myndigheten finner är stats-

sager clandestin ne possède aucune nationalité, ou que, pour les raisons mentionnées à l'article 5 (2) il ne doit pas être renvoyé dans son propre pays, la dite autorité peut, sous réserve des dispositions de l'article 5 (2), renvoyer le passager clandestin à l'Etat dans lequel se trouve le port qu'elle estime être son port d'embarquement.

(3) En outre, lorsque le passager clandestin ne peut être renvoyé conformément aux paragraphes (1) ou (2) du présent article, l'autorité compétente peut, sous réserve des dispositions de l'article 5 (2), le renvoyer dans l'Etat dans lequel se trouve le dernier port d'escale avant qu'il ait été découvert.

(4) Enfin, lorsqu'un passager clandestin ne peut être renvoyé conformément aux paragraphes (1), (2) ou (3) du présent article, l'autorité compétente peut le renvoyer dans l'Etat Contractant dont le navire portait le pavillon quand le passager clandestin fut découvert.

L'Etat dans lequel le passager clandestin est ainsi renvoyé est tenu de l'accepter, sous réserve des dispositions du paragraphe (3) de l'article 2.

Article 4.

Les frais d'entretien d'un passager clandestin au port de son débarquement, ainsi que ceux de son renvoi dans l'Etat Contractant dont il est un national sont supportés par le propriétaire du navire, sans préjudice de son recours éventuel contre l'Etat dont le passager clandestin est un national.

Dans tous les autres cas le propriétaire du navire assumera les frais de renvoi mais ne sera tenu des frais d'entretien que pendant trois mois à dater de la remise du passager clandestin à l'autorité compétente.

L'obligation éventuelle d'un dépôt ou d'une caution pour garantir le

way possesses no nationality or that, for reasons mentioned in Article 5 (2), he should not be returned to his own country, then the said authority may, subject to the provisions of Article 5 (2), return the stowaway to the State in which the port which they consider to have been his port of embarkation is situated.

(3) However, if the stowaway cannot be returned as provided under paragraph (1) or (2) of this Article, the appropriate authority may, subject to the provisions of Article 5 (2), return him to the State in which the last port at which the ship called prior to his being found is situated.

(4) Finally, when the stowaway cannot be returned as provided under paragraph (1), (2) or (3) of this Article, the appropriate authority may return him to the Contracting State whose flag was flown by the ship in which he was found.

The State to which the stowaway is accordingly returned, shall be bound to accept the stowaway, subject to the provisions of Article 2 (3).

Article 4.

The costs of maintenance of a stowaway at his port of disembarkation as well as those for returning him to the country of which he is a national shall be defrayed by the shipowner, without prejudice to the right of recovery, if any, from the State of which the stowaway is a national.

In all other cases the shipowner shall defray the costs of returning the stowaway but he will not be liable to defray maintenance costs for a period exceeding three months from the time when the stowaway is delivered to the appropriate authority.

Any obligation to provide a deposit or bail as a guarantee for payment

lös eller av skäl som sägs i artikel 5 punkt 2 icke bör återsändas till sitt hemland, äger myndigheten, där ej annat följer av artikel 5 punkt 2, återsända fripassageraren till den stat, där den hamn som enligt vad myndigheten finner är hans inskeppningshamn, är belägen.

3. Om fripassageraren icke kan återsändas enligt bestämmelserna i punkt 1 eller 2, äger myndigheten, där ej annat följer av artikel 5 punkt 2, återsända honom till den stat, där den hamn som fartyget sist anlöpte före anträffandet av fripassageraren, är belägen.

4. Om fripassageraren icke kan återsändas enligt bestämmelserna i punkt 1, 2 eller 3, äger myndigheten återsända honom till den fördragslutande stat, under vars flagga det fartyg, å vilket han anträffades, seglade.

Den stat, till vilken fripassageraren återsändes enligt vad i denna artikel sägs, är skyldig att mottaga honom, där ej annat följer av bestämmelserna i artikel 2 punkt 3.

Artikel 4

Kostnaderna för fripassagerares underhåll i utskeppningshamnen och för hans återsändande skola, om återsändandet äger rum till den fördragslutande stat vars medborgare han är, erläggas av redaren. Vad sålunda stadgas skall icke lända till inskränkning i den rätt att återkräva beloppet, vilken må tillkomma redaren gentemot den stat vars medborgare fripassageraren är.

I övriga fall skall redaren gälda kostnaderna för återsändandet av fripassageraren men är icke skyldig att erlägga underhållskostnader för längre tid än tre månader, räknat från fripassagerarens avlämnande till behörig myndighet.

Fråga om skyldighet att ställa borgen eller annan säkerhet för betal-

paiement des frais ci-dessus est régie par la loi nationale du port de débarquement.

Article 5.

(1) Les pouvoirs conférés par la présente Convention au capitaine d'un navire et aux autorités compétentes en ce qui concerne le sort d'un passager clandestin s'ajouteront et ne dérogeront pas à tous autres droits et obligations que lui ou elles peuvent avoir à cet égard.

(2) Pour l'application des dispositions de la présente Convention, le capitaine et les autorités compétentes du port de débarquement tiendront compte des motifs que le passager clandestin invoquerait pour ne pas être débarqué ou renvoyé dans tels ports ou tels Etats mentionnés à la présente Convention.

(3) Les dispositions de la présente Convention ne porteront en aucune manière atteinte aux droits et obligations de l'Etat Contractant à accorder l'asile politique.

Article 6.

La présente Convention est ouverte à la signature des Etats représentés à la dixième session de la Conférence diplomatique de Droit Maritime.

Article 7.

La présente Convention sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés auprès du Gouvernement belge qui en notifiera le dépôt par la voie diplomatique à tous les Etats signataires et adhérents.

Article 8.

(1) La présente Convention entrera en vigueur entre les dix premiers Etats qui l'auront ratifiée, six mois après la date du dépôt du dixième instrument de ratification.

(2) Pour chaque Etat signataire ratifiant la Convention après le dixième dépôt, elle entrera en vigueur

of the above costs shall be determined by the law of the port of disembarkation.

Article 5.

(1) The powers conferred by this Convention on the Master of a ship and on an appropriate authority, with respect to the disposal of a stowaway, shall be in addition to and not in derogation of any other powers or obligations which he or they may have in that respect.

(2) As regards the application of the provisions of this Convention, the Master and the appropriate authorities of the port of disembarkation will take into account the reasons which may be put forward by the stowaway for not being disembarked at or returned to those ports or States mentioned in this Convention.

(3) The provisions of this Convention shall not in any way affect the power or obligation of a Contracting State to grant political asylum.

Article 6.

This Convention shall be open for signature by the States represented at the tenth session of the Diplomatic Conference on Maritime Law.

Article 7.

This Convention shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited with the Belgian Government which shall notify through diplomatic channels all signatory and acceding States of their deposit.

Article 8.

(1) This Convention shall come into force between the ten States which first ratify it, six months after the date of the deposit of the tenth instrument of ratification.

(2) This Convention shall come into force in respect of each signatory State which ratifies it after the de-

ningen av ovannämnda kostnader regleras av lagen i utskeppningshamnen.

Artikel 5

1. De befogenheter i avseende på förfarandet med fripassagerare, som denna konvention tillägger fartygsbefälhavare och behörig myndighet, skola gälla utöver de befogenheter i sådant hänseende, som befälhavaren eller myndigheten eljest må äga, och ej rubba sagda befogenheter.

2. Det åligger fartygsbefälhavare och behörig myndighet i utskeppningshamnen att vid tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention taga hänsyn till de skäl som fripassagerare må åberopa till stöd för att han icke skall utskeppas i eller återsändas till hamn eller stat som avses i konventionen.

3. Bestämmelserna i denna konvention skola ej på något sätt beröra fördragsslutande stats rätt eller skyldighet att bevilja politisk asyl.

Artikel 6

Denna konvention står öppen för undertecknande av de stater som voro företrädna vid den diplomatiska sjörettskonferensens tionde session.

Artikel 7

Denna konvention skall ratificeras, och ratifikationsinstrumenten skola deponeras hos belgiska regeringen, som på diplomatisk väg skall underätta alla signatärstater och anslutna stater därom.

Artikel 8

1. Denna konvention skall, såvitt avser förhållandet mellan de tio stater som först ratificerat densamma, träda i kraft sex månader efter dagen för deponeringen av det tionde ratifikationsinstrumentet.

2. För signatärstat som ratificerar konventionen efter deponeringen av det tionde ratifikationsinstrumentet

six mois après la date du dépôt de son instrument de ratification.

posit of the tenth instrument of ratification, six months after the date of the deposit of the instrument of ratification of that State.

Article 9.

Tout Etat non représenté à la dixième session de la Conférence diplomatique de Droit Maritime pourra adhérer à la présente Convention.

Les instruments d'adhésion seront déposés auprès du Gouvernement belge qui en avisera par la voie diplomatique tous les Etats signataires et adhérents.

La Convention entrera en vigueur pour l'Etat adhérent six mois après la date du dépôt de son instrument d'adhésion, mais pas avant la date d'entrée en vigueur de la Convention telle qu'elle est fixée à l'article 8 (1).

Article 9.

Any State not represented at the tenth session of the Diplomatic Conference on Maritime Law may accede to this Convention.

The instruments of accession shall be deposited with the Belgian Government which shall inform through diplomatic channels all signatory and acceding States of the deposit of any such instruments.

The Convention shall come into force in respect of the acceding State six months after the date of the deposit of the instrument of accession of that State, but not before the date of entry into force of the Convention as established by Article 8 (1).

Article 10.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura le droit de dénoncer la présente Convention à tout moment après son entrée en vigueur à son égard. Toutefois, cette dénonciation ne prendra effet qu'un an après la date de réception de la notification de dénonciation au Gouvernement belge, qui en avisera par la voie diplomatique tous les Etats signataires et adhérents.

Article 10.

Each High Contracting Party shall have the right to denounce this Convention at any time after the coming into force thereof in respect of such High Contracting Party. Nevertheless, this denunciation shall only take effect one year after the date on which notification thereof has been received by the Belgian Government which shall inform through diplomatic channels all signatory and acceding States of such notification.

Article 11.

(1) Toute Haute Partie Contractante peut, au moment de la ratification, de l'adhésion, ou à tout moment ultérieur, notifier par écrit au Gouvernement belge que la présente Convention s'applique aux territoires ou à certains territoires dont elle assure les relations internationales. La Convention sera applicable auxdits territoires six mois après la date de réception de cette notification par le Gouvernement belge, mais pas avant la date d'entrée en vigueur de la présente Convention à l'égard de cette Haute Partie Contractante.

Article 11.

(1) Any High Contracting Party may at the time of its ratification of or accession to this Convention or at any time thereafter declare by written notification to the Belgian Government that the Convention shall extend to any of the territories for whose international relations it is responsible. The Convention shall six months after the date of the receipt of such notification by the Belgian Government extend to the territories named therein, but not before the date of the coming into force of the Convention in respect of such High Contracting Party.

träder konventionen i kraft sex månader efter det att signatärstaten deponerat sitt ratifikationsinstrument.

Artikel 9

Stat som icke var företrädd vid den diplomatiska sjörättskonferensens tionde session må ansluta sig till denna konvention.

Anslutningsinstrumenten skola deponeras hos belgiska regeringen, som på diplomatisk väg skall underrätta alla signatärstater och anslutna stater därom.

För stat som ansluter sig träder konventionen i kraft sex månader efter dagen för deponeringen av anslutningsinstrumentet, dock ej före konventionens ikraftträdande jämlikt artikel 8 punkt 1.

Artikel 10

Fördragsslutande stat äger uppsäga konventionen när som helst efter det konventionen för dess del trätt i kraft. Uppsägningen skall dock icke medföra verkan förrän ett år förflutit från den dag, då meddelandet om uppsägningen mottogs av belgiska regeringen. Denna skall på diplomatisk väg underrätta alla signatärstater och anslutna stater därom.

Artikel 11

1. Fördragsslutande stat må vid tiden för dess ratifikation eller anslutning eller när som helst därefter skriftligen underrätta belgiska regeringen därom, att konventionen skall äga tillämpning å alla eller vissa av de områden för vilkas internationella förbindelser staten svarar. Sex månader efter den dag belgiska regeringen mottog sådan underrättelse, vinner konventionen tillämpning å berörda områden, dock ej före konventionens ikraftträdande med avseende å den fördragsslutande staten.

(2) Toute Haute Partie Contractante qui a souscrit une déclaration au titre du paragraphe (1) du présent article, étendant l'application de la Convention aux territoires ou à certains territoires dont elle assure les relations internationales, pourra à tout moment aviser le Gouvernement belge que la Convention cesse de s'appliquer aux territoires en question. Cette dénonciation prendra effet un an après la date de réception par le Gouvernement belge de la notification de dénonciation.

(3) Le Gouvernement belge avisera par la voie diplomatique tous les Etats signataires et adhérents de toute notification reçue par lui au titre du présent article.

Article 12.

Toute Haute Partie Contractante pourra, à l'expiration du délai de trois ans qui suivra l'entrée en vigueur à son égard de la présente Convention, demander la réunion d'une Conférence chargée de statuer sur toutes les propositions tendant à la révision de la présente Convention.

Toute Haute Partie Contractante qui désirerait faire usage de cette faculté en avisera le Gouvernement belge qui se chargera de convoquer la Conférence dans les six mois.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Fait à Bruxelles, le 10 octobre 1957, en langues française et anglaise, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui restera déposé dans les archives du Gouvernement belge qui en délivrera des copies certifiées conformes.

(2) Any High Contracting Party which has made a declaration under paragraph (1) of this Article extending the Convention to any territory for whose international relations it is responsible may at any time thereafter declare by notification given to the Belgian Government that the Convention shall cease to extend to such territory. This denunciation shall take effect one year after the date on which notification thereof has been received by the Belgian Government.

(3) The Belgian Government shall inform through diplomatic channels all signatory and acceding States of any notification received by it under this article.

Article 12.

Any High Contracting Party may three years after the coming into force of this Convention in respect of such High Contracting Party or at any time thereafter request that a Conference be convened in order to consider amendments to the Convention.

Any High Contracting Party proposing to avail itself of this right shall notify the Belgian Government which shall convene the Conference within six months thereafter.

In witness whereof the Plenipotentiaries, duly authorized, have signed this Convention.

Done at Brussels, this tenth day of October 1957, in the French and English languages, the two texts being equally authentic, in a single copy, which shall remain deposited in the archives of the Belgian Government, which shall issue certified copies.

2. Fördragsslutande stat som genom förklaring jämlikt punkt 1 gjort konventionen tillämplig å alla eller vissa av de områden för vars internationella förbindelser staten svarar, må när som helst underrätta belgiska regeringen om att konventionen skall upphöra att gälla för berörda områden. Verkan av sådan uppsägning inträder ett år efter den dag, då belgiska regeringen mottog underrättelsen därom.

3. Belgiska regeringen skall på diplomatisk väg lämna alla signatärstater och anslutna stater meddelande om underrättelse som den mottagit jämlikt denna artikel.

Artikel 12

Fördragsslutande stat må tre år efter det att konventionen trätt i kraft för dess del eller när som helst därefter begära att en konferens sammankallas för att överväga förslag till ändring av konventionen.

Fördragsslutande stat som önskar begagna sig av denna rätt skall därom underrätta den belgiska regeringen, som inom sex månader därefter skall sammankalla konferensen.

Till bekräftelse varav de befullmäktigade, därtill vederbörligen bemyndigade, hava undertecknat denna konvention.

Som skedde i Bryssel den 10 oktober 1957 på franska och engelska språken, vilka texter skola äga lika vitsord, i ett exemplar, som skall vara deponerat i belgiska regeringens arkiv och varav belgiska regeringen skall utfärda bestyrkta avskrifter.

Bilaga B

Förslag

till

Lag

om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193)

Härigenom förordnas, att 18, 19, 55 och 56 §§ utlänningslagen den 30 april 1954¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.

Utlänning, som ankommer till riket, må avvisas,

1) om han icke, då så fordras, innehar pass och tillstånd att inresa i riket samt, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, jämväl tillstånd att inresa dit;

2) om han — — — — — upplysningar; eller

3) om han — — — — — att inresa.

1) om han icke, då så fordras, innehar pass och tillstånd att inresa i riket samt, därest han ämnar besöka Danmark, Finland, *Island* eller Norge, jämväl tillstånd att inresa dit;

19 §.

Utlänning, som ankommer till riket, må ock avvisas,

1) om han kan antagas komma att sakna erforderliga medel för sin vistelse här i riket eller, därest han ämnar besöka Danmark, Finland eller Norge, för sin vistelse därstädes ävensom för sin hemresa;

2) om han ämnar söka sitt uppehälle här i riket eller i Danmark, Finland eller Norge och det skäligen kan antagas att han icke kommer att ärligen försörja sig;

3) om han — — — — — eller

4) om han tidigare inom eller utom riket blivit dömd till frihetsstraff och det skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Finland eller Norge fortsätta brottslig verksamhet; eller

5) om det med hänsyn till hans föregående verksamhet eller eljest skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Finland eller Norge bedriva sabotage,

1) om han kan antagas komma att sakna erforderliga medel för sin vistelse här i riket eller, därest han ämnar besöka Danmark, Finland, *Island* eller Norge, för sin vistelse därstädes ävensom för sin hemresa;

2) om han ämnar söka sitt uppehälle här i riket eller i Danmark, Finland, *Island* eller Norge och det skäligen kan antagas att han icke kommer att ärligen försörja sig;

3) om han — — — — — utförsel;

4) om han tidigare inom eller utom riket blivit dömd till frihetsstraff och det skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Finland, *Island* eller Norge fortsätta brottslig verksamhet; eller

5) om det med hänsyn till hans föregående verksamhet eller eljest skäligen kan befaras att han kommer att här i riket eller i Danmark, Finland, *Island* eller Norge bedriva

¹ Senaste lydelse av 18, 19 och 55 §§, se SFS 1957: 697.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet.

Utlänning må jämväl, på begäran av den centrala utlänningsmyndigheten i Danmark, Finland eller Norge, avvisas i annat fall, om det kan antagas att han eljest begiver sig till det land, som framställt sådan begäran.

Vad i — — — — — eller bosättningstillstånd.

sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet.

Utlänning må jämväl, på begäran av den centrala utlänningsmyndigheten i Danmark, Finland, *Island* eller Norge, avvisas i annat fall, om det kan antagas att han eljest begiver sig till det land, som framställt sådan begäran.

55 §.

Utlänning som — — — finnes lämpligast.

Vad i första stycket sägs utgör icke hinder för att utlänning, som ankommit till riket från Danmark, Finland eller Norge, i enlighet med överenskommelse, som Konungen träffat med sagda länder, befordras till något av dem.

Vad i första stycket sägs utgör icke hinder för att utlänning, som ankommit till riket från Danmark, Finland, *Island* eller Norge, i enlighet med överenskommelse, som Konungen träffat med sagda länder, befordras till något av dem.

56 §.

Avvisas utlänning — — — — — efter inresan.

Vad i — — — — — må befordras.

Konungen äger meddela särskilda bestämmelser rörande verkställighet av beslut om avvisning av utlänning, vilken ankommit till riket å fartyg som han medföljt utan tillåtelse.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 56 § den 1 januari 1962 och i övrigt den dag Konungen förordnar.

Utdrag ur protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 april 1961.

Närvarande:

justitierådet REGNER,
regeringsrådet JARNERUP,
justitieråden AF TROLLE,
BOMGREN.

Enligt lagrådet den 7 april 1961 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 april 1961, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av lagbyråchefen T. Hesser.

Lagrådet yttrade:

Den ifrågavarande konventionen om fripassagerare innehåller vissa regler om rätt för fartygs befälhavare att avlämna fripassagerare, verkställighet av avvisningsbeslut och skyldighet att gälta kostnader för fripassagerares underhåll och återsändande, vilka regler — efter införlivande med vår lagstiftning — komplettera eller ersätta bestämmelser i nu gällande utlänningslag. Med det föreslagna, i ett nytt tredje stycke till 56 § utlänningslagen upptagna bemyndigandet för Kungl. Maj:t avses enligt motiveringen till stadgandet att möjliggöra konventionens genomförande. Stadgandet anknyter emellertid icke till konventionen och berör enbart verkställighet av beslut om avvisning. Väl synes lämpligt, att bemyndigandet icke begränsas till den nu föreliggande konventionen utan får gälla även beträffande annat avtal i ämnet. Däremot lär icke vara påkallat att utsträcka bemyndigandet längre än som föranledes av sådant avtal; något skäl för att lämna ett så långt gående medgivande som det föreslagna har i allt fall ej anförts i remissprotokollet. Det åsyftade bemyndigandet torde alltså icke böra avse annat än tillämpning av avtal med främmande stat; den närmare räckvidden av ett dylikt bemyndigande blir i så fall beroende av riksdagens medverkan enligt § 12 regeringsformen vid ingåendet av överenskommelse med främmande stat. Bemyndigandet bör å andra sidan icke begränsas till att gälla meddelande av bestämmelser rörande verkställighet av avvisningsbeslut utan torde över huvud få omfatta utfärdande av föreskrifter, som erfordras för tillämpning av ett ingånget avtal. Det stadgande som skall innehålla bemyndigandet bör därför icke, såsom i det remitterade förslaget,

upptagas i den del av lagen som har rubriken Verkställighet utan i det avsnitt som bär rubriken Särskilda bestämmelser, lämpligen i 71 §.

På grund av det anförda hemställer lagrådet att — i stället för det föreslagna stadgandet i 56 § tredje stycket — såsom ett nytt andra stycke i 71 § upptages ett stadgande av innehåll att, efter avtal med främmande stat om behandling av fripassagerare, Konungen äger stadga avvikelser från bestämmelserna i denna lag ävensom meddela de föreskrifter som i övrigt erfordras för tillämpning av avtalet.

Ur protokollet:

Birgitta Liljefors

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Södermanland, i statsrådet å Stockholms slott den 28 april 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets den 20 april 1961 avgivna utlåtande över det den 7 april 1961 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954.

Föredraganden anför följande.

Beträffande det i remissprotokollet i ett nytt tredje stycke i 56 § utlänningslagen föreslagna fullmaktstadgandet, som avser att möjliggöra genomförandet av konventionen om fripassagerare, har lagrådet föreslagit vissa jämkningar varjämte lagrådet hemställt att stadgandet i stället upptages såsom ett nytt andra stycke i 71 §. Vad lagrådet sålunda föreslagit torde böra iakttagas. Härav föranledes en jämkning i övergångsbestämmelserna.

I övrigt har lagrådet lämnat förslaget utan erinran.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen

dels att antaga det i enlighet med vad förut anförts ändrade lagförslaget, dels ock att godkänna internationell konvention om fripassagerare av den 10 oktober 1957.

Därjämte anför föredraganden, att intet är att erinra mot att propositionen av riksdagen behandlas senare än under innevarande vårsession.

Med bifall till föredragandens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Birgitta Liljefors